

SUDAN ÜLKE BÜLTENİ

2017

DIŞ EKONOMİK İLİŞKİLER KURULU
FOREIGN ECONOMIC RELATIONS BOARD

İçindekiler

Genel Bilgiler	3
Siyasi Yapı	3
Genel Ekonomik Görünüm	3
Genel Ekonomik Görünüm	4
Yıllık GSYİH Büyüme Oranları (%)	5
Yıllık Enflasyon Oranları (%).....	5
Sektörler	6
Tarım.....	6
Ormanlık ve Hayvancılık.....	6
Sudan’da Tarım ve Hayvancılık Sektörlerindeki Yatırım Alanları:.....	7
İmalat Sanayii	8
Ulaştırma	8
Telekomünikasyon.....	8
İnşaat	9
Enerji.....	9
Petrol:	9
Doğalgaz:	9
Elektrik:.....	9
Madencilik	10
Dış Ticaret.....	11
Dış Ticaret Göstergeleri* (milyon ABD Doları)	11
İthalat yaptığı başlıca ülkeler (1000\$)	12
Sudan’ın İthalatında Başlıca Ürünler (milyon \$).....	12
İhracat yaptığı başlıca ülkeler (1000\$).....	13
Sudan’ın İhracatında Başlıca Ürünler (milyon \$).....	13
Yabancı Yatırımlar.....	14
Doğrudan Yabancı Yatırımlar (milyon dolar)	14
Serbest Bölgeler	14
Suakin Serbest Bölgesi.....	14
Al Geili Serbest Bölgesi	14
Serbest Bölgelerin Yatırımcıya Sağladığı Avantajlar:	15
Müteahhitlik	15
Türkiye ile Ekonomik ve Ticari İlişkiler.....	16

Türkiye – Sudan Dış Ticareti (1.000 dolar).....	17
Türkiye ile İkili Ticaret.....	17
Türkiye'nin Sudan'a İhracatında Başlıca Ürünler (1000\$)	17
Türkiye'nin Sudan'dan İthalatında Başlıca Ürünler (1000\$).....	18
Faydalı Bilgiler.....	19
Yürütme Kurulu Üyeleri.....	19
İletişim	20

SUDAN

Genel Bilgiler

Resmi Adı	: Sudan Cumhuriyeti
Yönetim Şekli	: Cumhuriyet
Cumhurbaşkanı	: Ömer Hassan Ahmed El Beşir (1993'ten beri)
Yüz Ölçümü	: 1.882.000 km ²
Toplam Nüfus	: 38.435.000
Etnik Dağılım	: Arap (%70), Beja, Nuba, Fallata ve diğer
Konuşulan Diller	: Arapça (resmi dil), İngilizce
Başkent	: Hartum
Başlıca Büyük Şehirler	: Hartum, Bur Sudan, Nyala
Para Birimi	: Sudan Poundu
Saat Farkı	: Yok
Resmi Tatiller	: 1 Ocak (Bağımsızlık Günü), 7 Ocak (Kıpti Yeni Yılı), 30 Haziran (Devrim Günü), 25 Aralık (Noel)

Üyesi Olduğu Uluslararası Kuruluşlar: Birleşmiş Milletler (BM) ve BM çatısı altındaki diğer örgütler, Afrika Birliği (AfB), Arap Ligi (AL)İslam İşbirliği Teşkilatı (İİT), Afrika Kalkınma Bankası (AfDB), Hükümetlerarası Kalkınma Otoritesi (IGAD), Uluslararası Çalışma Örgütü (ILO), Uluslararası Para Fonu (IMF), Doğu ve Güney Afrika Ortak Pazarı (COMESA), Birleşmiş Milletler Gıda ve Tarım Örgütü (FAO), G-77, Uluslararası Atom Enerjisi Kurumu (IAEA), Uluslararası İmar ve Kalkınma Bankası (IBRD), Uluslararası Sivil Havacılık Organizasyonu (ICAO), Uluslararası Kızılhaç ve Kızılay Federasyonu (IFRC), Dünya Ticaret Örgütü (WTO (gözlemci))

Siyasi Yapı

İngiltere'den bağımsızlığını kazandığı 1956 yılından bu yana Sudan, İslami yönetimleri destekleyen askeri rejimlerin hakimiyetinde olmuştur. Bağımsızlığını kazandığı tarihten bu yana 1972 ve 1983 yıllarında iki iç savaş geçiren ülkede, 2002-2004 yıllarında çeşitli anlaşmaların imzalanmasıyla barış görüşmeleri ivme kazanmış olup en son Ocak 2005'de imzalanan Kuzey/Güney Kapsamlı Barış Anlaşması ile Güney Sudanlı isyancılara akabinde bağımsızlık için bir referandum yapılmak üzere 6 yıllık özerklik tanınmış olup söz konusu referandum Ocak 2011'de gerçekleştirilmiş ve halkın yaklaşık %99'u bağımsızlık yönünde oy kullanmıştır. Güney Sudan'ın bağımsızlığı Temmuz 2011'de ilan edilmiştir.

Genel Ekonomik Görünüm

	2014	2015	2016*
GSYİH (milyar \$)	79.3	97.6	119.0
GSYİH Büyüme (%)	2.7	4.9	4.7
Kişi Başı GSYİH (\$)	2.100	2.526	3.007
Enflasyon (%)	36.9	16.9	17.8
İhracat (milyar \$)	6.6	8.0	4.7
İthalat (milyar \$)	9.4	10.2	8.9
Cari Denge (milyar \$)	-3.5	-5.9	-4.1
Dış Borçlar (milyar \$)	21.8	21.4	21.1

*Beklenen

Kaynak: BMI

Genel Ekonomik Görünüm

Sudan, çok zengin doğal kaynaklara sahip olmasına rağmen, uzun yıllar süren iç savaşların yol açtığı yıkım ve yoksulluk nedeniyle hali hazırda yoksul ülkeler kategorisinde yer almaktadır. Nüfusun %58'i yoksulluk sınırının altında yaşamaktadır.

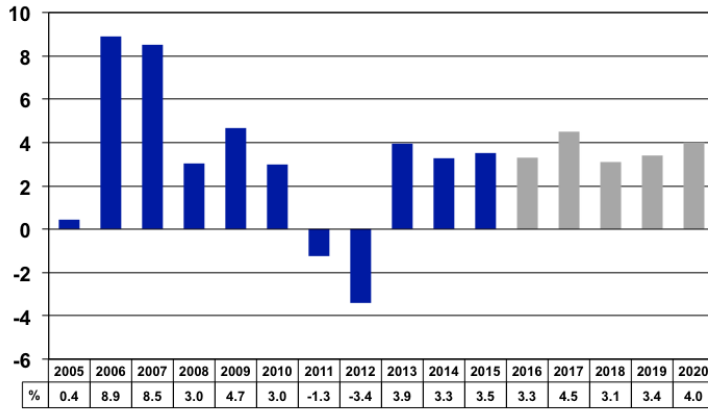
Hükümet, 1997 yılında ekonomi politikalarında ciddi bir değişikliğe gitmiş IMF'nin kontrolünde kapsamlı bir ekonomik reform ve yapısal değişim programı uygulamaya koymuştur. Program, makroekonomik göstergeleri istikrara kavuşturma, özelleştirme, büyümeye hız verme, bankacılık sektöründe reform yapma, ticareti serbestleştirme ve döviz kısıtlamalarını kaldırma gibi amaçlar taşımaktadır. Özelleştirmedeki yavaş ilerlemeye rağmen program, IMF'den büyük övgü almıştır. 2001 yılında hükümetin mali kontrolü elinden kaçırmaması ile birlikte IMF'ye kredi geri ödemesinde zorlanan Sudan, sıkı bir para politikası ile birlikte yeniden ekonomisini toparlamayı başarmıştır. Genel olarak, reform programı enflasyonun hızlı bir şekilde düşmesini (3 haneli rakamlardan %10'lara), kurun sabitlenmesini, büyümenin hızlanmasını, mali dengenin kurulmasını sağlamıştır. Bu süreçte ülkedeki yabancı yatırımlar da hızlı bir ilerleme kaydetmiştir. IMF'nin programının yürürlüğe girmesi ile, 1997 ile 2010 yılları arasında yıllık ortalama %6'lık bir büyüme oranı yakalanmıştır. Ancak 2011 yılında Güney Sudan'ı bağımsızlığa götüren süreçte büyüme önemli ölçüde azalmıştır. Tarım, petrol endüstrisi gelişene dek ülkenin büyümesine en fazla katkıda bulunan sektör olmuştur.

Petrolün büyük çoğunluğu Güney Sudan'da kalsa da rafineri, boru hattı ve liman gibi altyapılara sadece Sudan'ın sahip olması petrol ihracatında Güney – Kuzey işbirliğini zorunlu kılmıştır. Güneyden ihraç edilecek petrolün boru hattı ile rafinerilere ve Sudan limanına sevkiyatı Sudan'a belirli bir geliri garanti etmektedir. Ancak iki taraf arasında geçiş ücreti konusunda anlaşmazlık yaşanması ve Aralık 2013'te Güney Sudan'da iç savaş çıkması, petrol üretimi ve sevkiyatını olumsuz etkilemiştir. 100 doların üzerinde seyreden petrol fiyatlarının Haziran 2014'ten itibaren kademeli olarak 50 doların altına gerilemesi de petrol üretiminin azalmasında önemli rol oynamış, transfer ücreti konusunda yeni anlaşmazlıklara yol açmıştır.

Sudan ekonomisi üzerindeki en önemli engellerden biri de ABD ambargosudur. ABD'nin, terörizmi finanse ettiği gerekçesiyle, 1993 yılında uygulamaya başladığı ambargo Sudan ekonomisini son derece olumsuz etkilemiştir. Ambargonun finansal işlemleri de kapsamı, ülkenin başta bankacılık olmak üzere hizmetler sektörü ile dış ticaret sektörlerinde büyük sorunlara yol açmıştır. Öyle ki, Sudanlılar uluslararası para transferi gerçekleştirebilmek için başta Birleşik Arap Emirlikleri olmak üzere bazı çevre ülkelerde hesap açmak durumunda kalmıştır. Bu da işlem maliyetlerini artırmıştır. Ambargo yüzünden döviz gelirleri gerileyen Sudan'ın ithalatı da olumsuz etkilenmektedir. Yedek parça temin edilemediğinden uçak seferlerinde dahi düşüş yaşanmıştır.

Petrol gelirlerinin ülkenin bölünmesiyle birlikte önemli ölçüde düşmesi, altın madenciliğinin önemini artırmıştır. Petrolün yerini altının almasıyla birlikte Sudan'da "altına hücum" olayı yaşanmıştır. Yüzbinlerce kişi altın arayışına girmiştir. Altın arayanlara malzeme tedarikçiliği bile önemli bir ekonomik faaliyet haline gelmiştir.

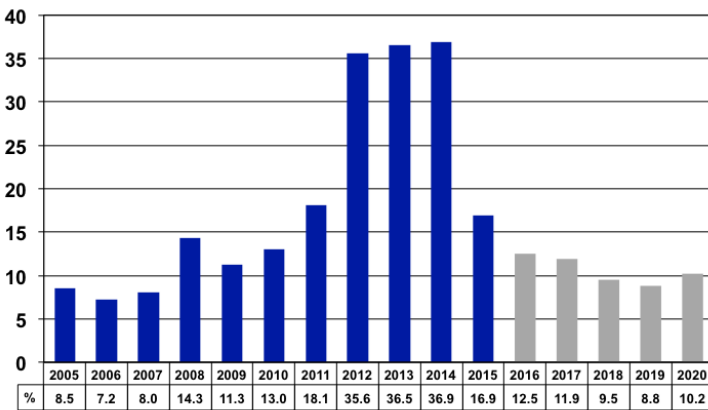
Yıllık GSYİH Büyüme Oranları (%)

Kaynak: ISA Economic Forecasts, national statistics

IMF reform programı özellikle bankacılık sektöründe yeni düzenlemeler getirmiştir. 2000 yılında uygulamaya konan reformlar sayesinde bankalar güçlendirilmiş ve daha sıkı bir denetim mekanizması getirilmiştir. Ekonomik büyümeyi desteklemek için hem yerli hem de yabancı yatırımların artması desteklenmiş ve daha önce sadece kamuya ait alanlara yatırım yapılmasına izin verilmiştir. Özelleştirme programı 1990'ların ilk yarısında başlamış, 190 tane kamu kurumu satışa çıkarılmıştır. 1993-95 yılları arasında bu kurumların sadece 17 tanesi satılmış ve Ulusal Elektrik Şirketi, Sudan Havayolları gibi kilit kurumların satışı yapılamamıştır. Ancak özellikle Atbara Çimento Şirketi, Hartum Bank, Mobitel ve Nehir Ulaşım A.Ş.'nin son yıllardaki satışları; özelleştirme konusunda büyük atılımlar olmuştur.

Yıllık Enflasyon Oranları (%)

Kaynak: ISA Economic Forecasts, national statistics

Petrol ihracatının 2000 yılından itibaren süregelen pozitif ivmesiyle gelirler ve harcamalarda ciddi artışlar gözlemlenmiştir. 2008'de hükümet harcamalarının yarıya yakını, o yıllarda yarı özerk bir yapıya sahip olan Güney Sudan Hükümeti'ne gönderilmiş, bundan dolayı aynı yıl bütçe açığı GSYİH'nin %2,4'üne kadar yükselmiştir.

Sektörler

Tarım

Tarım sektörü, istihdama katkısı açısından birinci, ihracat açısından ise ikinci en büyük ekonomik sektördür. Petrol sanayinin önem kazanmaya başlamasından önce ülkenin ihracat gelirlerinin %80'ini oluşturmakta olan tarım sektörü, IMF tahminlerine göre çalışan nüfusun yaklaşık üçte ikisine iş imkanı sağlamaktadır. Göçebe hayvancılık ve küçük ölçekli, kuru tarım ülkenin genelinde, özellikle de temel üretim biçimini oluşturdukları güney bölgesinde yaygındır. Mavi Nil, Beyaz Nil ve Atbara nehirlerinden suyun temin edildiği büyük sulama projeleri ile mekanize projeler ise daha çok kuzey bölgesinde önemlidir.

Giderek artan önemine rağmen tarım sektöründe yapılan yatırımların yetersiz olması sektörün temel altyapısında bozulmalara yol açmıştır. 2001 yılında yaşanan kıtlığın ardından gıda üretimi için kullanılan alanı genişletmek yönünde girişimler yurtiçi tüketimine yönelik gıda üretiminde artış sağlamıştır.

Pamuk, geleneksel olarak Sudan'ın en önemli ihracat ürünü olmakla birlikte ihracat gelirlerine katkısı son yıllarda azalma eğilimi göstermiştir. 1996 yılında en önemli tarımsal ihracat kalemi olarak susam, pamuğun yerini almıştır. Her iki ürünün petrol dışı ihracat kalemlerine katkısı toplam %40'dır.

Süpürge darısı Sudan'ın temel tahıl ürünü olmakla birlikte, üretimi iklim koşullarına ve ürün için kullanılan sulanan arazi miktarına göre değişiklik göstermektedir. Sudan'da bunlara ek olarak buğday üretimi de yapılmaktadır. Ayrıca meşrubat ve benzeri ürünlerin üretiminde yaygın olarak kullanılan Arap zıkkı da Sudan'ın ihraç ettiği diğer önemli ürünler arasında yer almaktadır.

Sudan'ın iklimi ile toprak ve su kaynaklarının gösterdiği çeşitlilik, yıl boyunca özellikle kış aylarında çok çeşitli bahçe bitkisinin yetiştirilmesine imkan vermektedir. Sudan'da sebze ve meyve üretiminin özellikle kış aylarında gerçekleşmesi, bu aylarda Avrupa ve Kuzey Amerika ülkelerinde bu ürünlerin yetişmiyor olması, Sudan'a ihracat açısından büyük avantaj sağlamaktadır. Sudan'da üretimi yapılan Arap ve Avrupa ülkelerinde büyük talep gören başlıca bahçecilik ürünleri, mango, limon, greyfurt gibi meyveler ile soğan, patlıcan, acı biber, bamya ve salatalık gibi sebzelerdir. Ayrıca bütün yıl boyunca kavun, karpuz üretimi mümkün olduğu gibi domates, havuç, roka, maydanoz, dereotu, fasulye ve Sudan'a özgü bir meyve olan juafa bol miktarda yetişmektedir.

Ormancılık ve Hayvancılık

Sudan'daki ormanlardan Arap zıkkı gibi ormancılık ürünlerinin yanı sıra kırsal nüfus için hayati öneme sahip bir enerji kaynağı olan odun kömürü de temin edilmektedir.

Canlı hayvan sektörü tarımsal ekonominin giderek daha önemli bir kısmını oluşturmakta olup en hızlı büyüyen petrol dışı ihracat sektörü olarak ihracata yönelik tarımsal üretimin yerini almıştır. Hükümet teşvikleri sonucunda deve, keçi, koyun ve sığır başta olmak üzere ticari canlı hayvan üretiminde bir artış yaşanmıştır.

Sudan, Afrika ve Arap ülkeleri içerisinde hayvan sayısı bakımından en zengin ülkelerden birisidir. Toplam hayvan varlığının yaklaşık 139 milyon civarında olduğu tahmin edilmektedir. Bu varlığın %90'ından fazlası göçebelerin elindedir.

Canlı hayvan, et ve deri Sudan'ın ihracatında önemli bir yer tutmaktadır. Kıyı ve iç sulardaki toplam balık rezervlerinin ise 110 bin ton olduğu tahmin edilmektedir. Bu rezervlerin yaklaşık 9 bin tonunu Kızıldeniz'deki derin su balıkları oluşturmaktadır.

Sudan'ın hayvan varlığı ve tabii otlakları, endüstriyel yemlerin, hormonların, gübrelerin ve çevre kirliliğinin neden olduğu hastalıklardan arı oluşu ile karakterize edilmektedir. Bu nedenle, canlı hayvan, et ve deri, dış pazarlarda büyük bir talebe sahip olup, Sudan'a önemli döviz getirisi sağlamaktadırlar.

Çayır, otlak ve meralar Sudan'ın yüzölçümünün %10'unu oluşturmaktadır. Ayrıca ekilip biçilen tarım alanlarında hasattan sonra hasat artıkları geleneksel olarak otlatılmaktadır. Bunların yanısıra Sudan'da mezbahalar mahalli idarelerin kontrolünde olup geleneksel, yarı mekanize, tam mekanize ve ihracata uygun kesim yapılan mezbahalar vardır. Bu mezbahalardan en önemlileri Hartum Eyaleti'ndeki Kadaru ve Omdurman mezbahalarıdır. Sudan menşeli etler lezzetleri, hormon ve antibiyotikler gibi kimyasal maddeleri içermemeleri ile tanınmaktadır.

Sudan'da Tarım ve Hayvancılık Sektörlerindeki Yatırım Alanları:

Sudan'da tarım ve hayvancılık sektörlerinde ülkemiz için aşağıda yer alan sektörlerde yatırım fırsatları bulunmaktadır:

- Et üretimi amaçlı sığır ve koyun çiftliklerinin kurulması,
- Et ve et ürünlerinin soğutulması ve dondurulması,
- Modern mezbaha inşaatı ve kesilen hayvanların bütün ürünlerinden yararlanılması (konsantre, yem, gübre, tutkal ve diğerleri),
- Süt ve süt ürünleri üretimi için koyun ve keçi yetiştiriciliği (Sudan Hükümeti ülkenin süt ve süt ürünleri üretiminde kendine yeterli olması ve üretim fazlasının ihraç edilebilmesi için girişimcileri desteklemektedir.),
- Mahalli ihtiyaçları karşılamak için yumurta ve et tavukçuluğu,
- Balıkçılık ve balık çiftlikleri, midye üreticiliği, Kızıldeniz ve tatlı sularda balık unu üreticiliği,
- Kurutulmuş balık üreticiliği,
- Konserve balık ve et üretimi,
- Yem bitkileri yetiştiriciliği,
- Sorgum, buğday, susam gibi tahılların saplarından, yarfıstığı kabuklarından ve diğer bitki artıklarından yem üretimi,
- Şeker kamışı artıkları, melas, yağlı tohumların küspeleri gibi sanayi ürünleri artıklarından yem yapılması,
- Veteriner ilaçları üretimi,
- Aşı üretimi,
- Yüksek verimli melez tavuk ve civciv ithalatı, elektrikli kuluçka makinası, kümes hayvancılığında kullanılan alet ve makinalar, balık unu yapımında kullanılan makinalar, balıkçılıkta kullanılan ağ, iğne gibi araçlar ile hayvansal ürünlerin ambalajlanmasında kullanılan makina ve sarf malzemelerinin ithalatı, imalatı gibi hayvan çiftliklerinin ihtiyaç duyduğu hizmetlerin karşılanması.

İmalat Sanayii

Ülkede imalat sanayii fazla bir büyüme sergileyememiş olup sektörde yatırım, kalifiye eleman ve hammadde sıkıntısı yaşanmaktadır. Sudan'ın mevcut sanayiinde üretim verimsiz, kullanılan teknoloji ve makineler eskidir. Dolayısıyla, imalat sanayi çok düşük kapasitelerle çalışmakta ve iç piyasanın ihtiyacını karşılayamamaktadır. Makine üretimi yok denecek kadar az olup ihtiyacın büyük çoğunluğu ithalat yoluyla temin edilmektedir. Mevcut tesislerin çoğu geleneksel yöntemlerle üretim yapmaktadır ve kapasite kullanım oranları çok düşüktür.

En başarılı üretim şeker rafinerisi başta olmak üzere gıda işleme sektöründe yapılmaktadır. Rafine şeker üretimi şu anda yurt içi talebi aşmakta olup Sudan'ı Arap dünyasının yegane net şeker ihracatçısı konumuna getirmektedir.

Tekstil sektöründe üretilen belli başlı mallar; kumaş, trikolar, battaniyeler ve konfeksiyon mallarıdır. Tekstil endüstrisi finansal mekanik ve teknik birçok sorunla karşı karşıyadır. Elektrik enerjisi kısıntıları da bu sektörün gelişmesini engelleyen bir diğer unsur olarak karşımıza çıkmaktadır.

Sudan Giad City sanayi bölgesinde yerleşik küçük bir otomobil sanayii geliştirmiş durumdadır. Farmasötik, elektrikli ürünler, çimento, boy, meşrubat ve un da Sudan'ın diğer küçük ölçekli sanayileri arasında yer almaktadır.

Sudan'ın geniş arazileri, mevsimlerinin ve ürünlerinin farklılığı tarımda yapılacak yatırımları teşvik eder niteliktedir. Tarımın sanayileşmesi özellikle de gıda üretimi için Sudan kapılarını yatırımcılara açmıştır. Günümüzde bu alanda faaliyet gösteren fabrikalar iç talebi karşılayamamakta ya da yetersiz üretim kapasitesi ile çalışmaktadır.

Modern cam üretimi Sudan'da 1959 yılında başlamıştır. Günümüzde ülkede pek çok cam fabrikası bulunmaktadır fakat bu fabrikaların birçoğu düşük kapasite ile çalışmaktadırlar. Diğerleri ise gıdalar, içkiler, parfüm ve ilaçlar için şişeler üretmektedirler.

Ulaştırma

Sudan'ın karayolu altyapısı yetersizdir. 20.000 – 25.000 km uzunluğunda olan karayolunun sadece 3.000-3.500 km.si asfaltlanmış durumdadır. Yeni asfaltlama çalışmaları Dünya Bankası, Arap Para Fonu ve diğer Arap kalkınma ajanslarının verdiği kredilerle desteklenmektedir. Sudan Limanı ülkenin en önemli ticari limanıdır. Sudan havayolları iç hatlarda monopoliye sahiptir. Dış hatlarda ise British Airways, Emirates, KLM ve Lufthansa gibi yabancı havayolu şirketleri giderek artan bir şekilde faaliyet göstermeye başlamışlardır. Sudan hükümeti, 2013 yılı içerisinde Çin'in yardımı ile ülkedeki demiryolu ağını genişletme kararını açıklamıştır.

Telekomünikasyon

Ülkede telefon, faks, teleks ve internet gibi hizmetler mevcuttur. Posta ve telgraf devletin bünyesindedir. Ayrıca bu alanda hizmet veren özel şirketler de bulunmaktadır.

İnşaat

Ülkede kırsal alandaki evlerin büyük çoğunluğu, geleneksel yöntem olan çamurdan tuğlalar ve kerestelerle inşa edilmektedir. Bu nedenle çimento ve diğer inşaat malzemeleri kırsal alanda oldukça sınırlı miktarda kullanılmaktadır. İnşaat sektörü 2005 yılından beri ekonomik büyümeden olumlu etkilenmiş, 2006 – 2008 yıllarında ortalama % 8,6 oranında artış göstermiştir. İç savaşın bitmesi sonrasında pek çok Sudanlının yurt dışından ülkelerine geri dönmesi de sektörü olumlu etkilemiştir. Sudan Merkez Bankası verilerine göre inşaat sektörü 2010 yılında GSYİH'nın %3,3'ünü oluşturmuştur..

Enerji

Petrol: Sudan'da petrol üretimi 1960'lı yıllarda off-shore (Kızıldeniz) alanlarda başlatılmıştır. Ancak bu üretim çok cüzi bir düzeyde kalmıştır. Özellikle 1990'lı yıllarda Çin, Malezya ve Kanada firmalarının Sudan'da petrol arama faaliyetleri sonucunda ülkede önemli miktarda petrol rezervleri olduğu ortaya çıkmıştır.

1999 yılında Bentui-Suakin (ülkenin orta güney bölgesinden-Port Sudan'a kadar uzanmaktadır) petrol boru hattının da tamamlanması ile, Sudan 1999 yılından itibaren ham petrol ihraç etmeye başlamıştır.

Sudan bu gelişmeler çerçevesinde OPEC'e gözlemci üye olarak alınmıştır. Sudan'ın ileride OPEC üyesi olması da beklenmektedir.

Büyük Nil Petrol Şirketi'nin (GNPOC) yoğun keşif çalışmaları sonucu bilinen rezervlerin sayısında önemli bir artış olmuştur. Kanıtlanmış rezervlerin 2012 yılı itibariyle yaklaşık 5 milyar varil olduğunu tahmin etmektedirler. Petrol üretimi Haziran 1999'da petrol ihraç boru hattının devreye girmesini müteakiben sürekli bir artış göstermiştir. Ham petrol üretimi 2004 yılında günlük ortalama 345 bin varil iken 2010 yılında 514 bin varile ulaşmıştır.

Bir konsorsiyum olarak kurulduğu 1997 yılından 2005 yılına kadar GNPOC üretimde bulunan tek imtiyaz olmakla birlikte en önemlisi Petrodar imtiyazı olmak üzere ileri bir geliştirme aşamasında bulunan çok sayıda saha mevcuttur. GNPOC, Petrodar, Sinopec, Al Thani, Sudapet, Lundin, Petronas, CNPC, Hitech, Zafer, Express Petroleum ve High Tech Group ülkedeki mevcut petrol imtiyazlarının başlıca işletmecisi ve hissedarları arasında yer almaktadır.

Doğalgaz: Sudan'ın ortalama 3 trilyon kübik fit doğalgaz kaynakları bulunmakla birlikte henüz ticari hale getirilememiştir.

Elektrik: Sudan ekonomisi daha çok hidroelektrik üretimine bağlıdır. Roseires Barajındaki elektrik üretimi 25 mw'tır, Mavi Nil üstündeki Sennar Barajı 15 mw bir kapasiteye sahiptir ve Kasala yakınındaki Atbara nehri üzerindeki Khashm al-Girba barajı ise en fazla 12 mw elektrik üretebilmektedir.

Sudan'ın toplam elektrik üretim rakamları nehirlerin taşımış olduğu sedimentler ve mevsimsel olarak değişen su akış hızı gibi nedenlerle etkilenmektedir. Yağışlı mevsimde alüvyonlu toprak yığılmasından ötürü Roseires Barajı'nda üretim durma noktasına gelmektedir. Bu dönemlerde elektrik Hartum yakınlarındaki termal güç istasyonları vasıtasıyla sağlanmaktadır. Bu istasyonlardaki kapasite en fazla 150 mw olduğu için sık sık elektrik kısıtlamaları yaşanmaktadır.

Elektrik üretim kapasitesini artırmak amacıyla yurtiçi ve yurtdışı özel sektör finansmanı ile bazı projeler bulunmaktadır. Bunlardan en önemlisi Hartum'un kuzeyinde bulunan ve Harbin Power

Engineering Company adlı Çin menşeli firma tarafından inşa edilen Al-Jeili Rafinerisi yakınlarında bulunan 220 mW gücündeki gaz türbinli güç istasyonu projesidir.

Öte yandan, en büyük proje, Hartum'un kuzeyinde bulunan ve 1.250 mW gücündeki Merowe Hidroelektrik Güç İstasyonu'nun inşasıdır. 1.2 milyar dolara mal olan proje, Mayıs 2009'da faaliyetlerine başlamıştır.

Madencilik

Sudan halen tarıma dayalı bir ekonomiye sahip olmasına karşın petrol ülkenin ekonomik yapısını ve ticari profilini değiştiren en önemli ihraç ürünü olarak ortaya çıkmıştır. Ülkenin petrol ihracatı toplam ihracatının değer olarak %75'inden daha yüksek bir kısmını oluşturmaktadır.

1990'lı yılların sonlarında arama ve çıkarma faaliyetleri sonucunda Sudan'da önemli ölçüde petrol rezervleri olduğu ortaya çıkmıştır. Petrol ihracatından önemli gelir elde eden Sudan'ın ekonomik performansı, yabancı firmalarının bu ülkeye yönelmesi sonucunu doğurmuştur.

Her geçen gün artan petrol arama ve çıkarma faaliyetleri ve bunun sonucunda ortaya çıkan petrol gelirlerine paralel olarak ülkedeki altyapı ve üstyapı projelerinin gerçekleştirilmesine yönelik önemli yatırımlar bulunmaktadır. İnşaat sektöründe, özellikle, enerji, yol, baraj, demiryolu, telekomünikasyon, konut ve idare binaları başta olmak üzere birçok alanda projeler mevcuttur.

Sudan'da petrol üretimi 1960'lı yıllarda off-shore (Kızıldeniz) alanlarda başlatılmıştır. Ancak bu üretim çok küçük bir düzeyde kalmıştır. Özellikle 1990'lı yıllarda Çin, Malezya, Kanada firmalarının Sudan'da petrol arama faaliyetleri sonucu ülkede önemli miktarda petrol rezervleri olduğu ortaya çıkmıştır. Sudan bu gelişmeler çerçevesinde OPEC'e gözlemci üye olarak alınmıştır. Ancak Sudan, 9 Temmuz 2011 tarihinde Güney'in ayrılması ile birlikte petrol rezervlerinin %75'ini kaybetmiştir. Her ne kadar petrolün büyük çoğunluğunu Güney üretse de, rafineri, boru hattı ve liman gibi altyapılara sadece Kuzey tarafı sahip bulunmaktadır. İki ülke arasında, petrol gelirleri konusunda sağlanan anlaşmaya göre Sudan, Güney Sudan petrollerinin geçişinden gelir elde edecektir ancak, anlaşma henüz hayata geçirilememiştir. İki ülke arasında görüşmeler devam etmektedir.

Dış Ticaret

Ülkenin ticaretinde petrolün büyük önemi bulunmaktadır. Sudan'ın 1999 yılında petrol ihracatına başlamasıyla ülkenin dış ticaret yapısında büyük değişiklikler olmuştur. Bu tarihe kadar ihracatın tamamına yakını tarım ürünleri oluştururken bu tarihten sonra petrol ihracatın ¾'ünü oluşturmuştur.

Dış Ticaret Göstergeleri* (milyon \$)

	İhracat	İthalat	Denge	Hacim
2012	3.384	6.581	-3.197	9.965
2013	8.590	8.682	-92	17.272
2014	10.037	8.465	1.571	18.502
2015	5.588	8.413	-2.826	14.001
2016	3.060	6.488	-3.428	9.548

Kaynak: ITC Trademap

* 2013, 2014 ve 2016 verileri ülkenin kendi verileri olmayıp ticaret ortaklarının verilerinden derlenmiştir. Sudan'ın ticaretinde önemli yer tutan BAE, Uganda, Etiyopya, Ukrayna ve Ürdün'ün 2016 verilerini içermemektedir.

* Güney Sudan'a ait verileri de içermektedir.

2010 yılında hem ihracat hem de ithalat 11,5 milyar doları aşarak en yüksek seviyelerinde gerçekleşmiştir. Dış ticaret sonraki yıllarda siyasi nedenler ve petrol fiyatlarındaki gerileme sonucu dalgalı bir seyir izlemiştir.

2011 yılında Güney'in ayrılmasıyla petrol üretim merkezlerinin %75'i güneyde, boru hatları ve rafineriler Kuzey'de kalmıştır. Sudan ve Güney Sudan, petrol gelirleri konusunda 2012 yılının Eylül ayında anlaşmalar da 2013'ün sonunda Güney Sudan'da başlayan ve iç savaşa dönüşen çatışmalar ile 2014'ün ikinci yarısından itibaren petrol fiyatlarının yarı yarıya azalması varılan anlaşmanın kesintiye uğramasına, dolayısıyla petrol ihracatının yavaşlamasına ve ihracat gelirlerinin düşmesine yol açmıştır.

2014'ün ilk yarısında 100 doların üzerinde seyreden petrol fiyatlarının yılın ikinci yarısında kademeli olarak 50 dolar civarına inmesi, ihracatı olumsuz etkilese de, yılın tamamına etkisi sınırlı kalmıştır. Petrol fiyatlarının yarıdan fazla düşmesinin Sudan'ın ihracatına etkisi esas olarak 2015 ve 2016 yıllarında görülmüştür. 2015'te 5,6 milyar dolara gerileyen ihracat, geçici rakamlara göre 2016'da 3 milyar dolar civarında gerçekleşmiştir.

Sudan'ın petrol dışı ihracatındaki önemli ürünler altın, koyun ve keçi, susam, Arap sakızı, şeker, petrol yağları diğer canlı hayvanlar, pamuk, kuru baklagiller ve muzdur.

İthalat ise 2013-2015 döneminde 8,5 milyar dolar civarında gerçekleşirken 2016'nın geçici rakamlarına göre 6,5 milyar dolar civarında gerçekleşmiştir.

Sudan'ın en çok ithal ettiği ürünler şeker, buğday, ilaç, buğday unu, otomobil, ayakkabı, kuru baklagiller, kamyon, kahve, aşı, kadın kıyafetleri, ayçiçeği yağı, telefon, dış lastik, traktör, oto yan sanayi ürünleri, plastik ambalaj malzemeleridir.

İthalat yaptığı başlıca ülkeler (1000 \$)

Sudan'ın ithalat yaptığı en önemli ülke Çin'dir. Hindistan, B.A.E., Mısır, Suudi Arabistan, Türkiye, Uganda, Tayland, Almanya, G.Kore, İngiltere, İtalya ve Rusya'dır.

ÜLKELER	2014	2015	2016
Çin	1.995	1.915	2.239
Hindistan	882	718	756
Mısır	394	546	545
BAE	774	500	v.y
Türkiye	308	375	462

* 2014 ve 2016 verileri ülkenin kendi verileri olmayıp ticaret ortaklarının verilerinden derlenmiştir. Sudan'ın ticaretinde önemli yer tutan BAE, Uganda, Etiyopya, Ukrayna ve Ürdün'ün 2016 verilerini içermemektedir.

* Güney Sudan'a ait verileri de içermektedir.

Kaynak: ITC Trademap

Sudan'ın İthalatında Başlıca Ürünler (milyon \$)

GTİP	ÜRÜN	2014	2015	2016
	TOPLAM	8.465	8.413	6.488
1701	Kamış/pancar şekeri ve kimyaca saf sakkaroz	390	536	307
1001	Buğday ve mahlut	727	0	292
3004	İlaçlar (dozlandırılmış)	310	169	248
1101	Buğday unu/mahlut unu	62	194	166
8703	Binek otomobilleri	316	247	152

* 2014 ve 2016 verileri ülkenin kendi verileri olmayıp ticaret ortaklarının verilerinden derlenmiştir. Sudan'ın ticaretinde önemli yer tutan BAE, Uganda, Etiyopya, Ukrayna ve Ürdün'ün 2016 verilerini içermemektedir.

* Güney Sudan'a ait verileri de içermektedir.

Kaynak: ITC Trademap

İhracat yaptığı başlıca ülkeler (1000\$)

Sudan'ın en önemli ihraç pazarları Çin, B.A.E., Suudi Arabistan, Hindistan, Japonya, Etiyopya, Fransa, Hollanda, Ürdün, Portekiz, Türkiye ve Kanada'dır.

ÜLKELER	2014	2015	2016
Suudi Arabistan	580	804	510
Çin	1.521	3.153	496
Hindistan	650	204	170
Etiyopya	119	7	94
Fransa	58	1	56

* 2014 ve 2016 verileri ülkenin kendi verileri olmayıp ticaret ortaklarının verilerinden derlenmiştir.

Sudan'ın ticaretinde önemli yer tutan BAE, Uganda, Etiyopya, Ukrayna ve Ürdün'ün 2016 verilerini içermemektedir.

* Güney Sudan'a ait verileri de içermektedir.

Kaynak: ITC Trademap

Sudan'ın İhracatında Başlıca Ürünler (milyon \$)

GTİP	ÜRÜN	2014	2015	2016
	TOPLAM	10.037	5.588	3.060
2709	Ham petrol	6.430	2.947	1.809
0104	Koyun ve keçiler	485	497	423
1207	Diğer yağlı tohumlar ve meyveler	333	842	279
1301	Lak; tabii sakızlar, reçineler	110	1	130
0713	Kuru baklagiller (kabuksuz)	16	14	73

* 2014 ve 2016 verileri ülkenin kendi verileri olmayıp ticaret ortaklarının verilerinden derlenmiştir.

Sudan'ın ticaretinde önemli yer tutan BAE, Uganda, Etiyopya, Ukrayna ve Ürdün'ün 2016 verilerini içermemektedir.

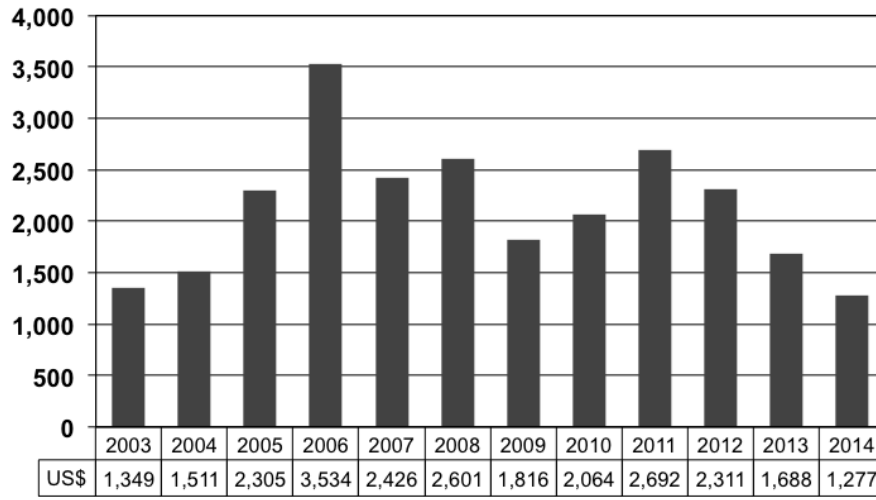
* Güney Sudan'a ait verileri de içermektedir.

Kaynak: ITC Trademap

Yabancı Yatırımlar

Yabancı yatırımları çekmeye çalışan ekonomi politikaları sonucu son yıllarda ülkeye yapılan yatırımlarda artış görülmektedir. Yabancı yatırımların çoğunluğu petrol sektörüne yönelmiş olmakla birlikte, bu sektörde bulunan Çin, Malezya ve Hindistan'ın finans ve haberleşme sektörüne de ilgi gösterdikleri görülmektedir. Ayrıca Körfez ülkelerinden Arap firmalarının tarımsal üretim konularında önemli anlaşmalara imza attıkları görülmektedir. Ancak, 2011 yılı Temmuz ayında Güney'in ayrılmasıyla petrol rezervlerinin %75'ini kaybeden Sudan ciddi ekonomik darboğaza girmiştir. Sudan, Güney'in ayrılmasının yarattığı ekonomik etkileri ortadan kaldırmak için, vergi gelirlerini artırmayı ve harcamaları azaltmayı hedefleyen 3 yıllık acil tasarruf programı açıklamıştır. Yükselen gıda fiyatları, işsizlik, yüksek döviz kuru başlıca ekonomik problemler arasında olup uygulanan kemer sıkma politikaları halkı zor durumda bırakmaktadır.

Doğrudan Yabancı Yatırımlar (milyon dolar)

Kaynak: UNCTAD

Serbest Bölgeler

Suakin Serbest Bölgesi

Serbest bölgenin amacı:

1. Sudan ihracatına yeni pazarlar bulmak, ham madde, yarı mamül ve nihai ürün ihracatını buradan yapmak,
2. İthal edilen ürünlere uygulanan prosedürü kolaylaştırmak,
3. Arap, İslam ve diğer ülke sermayelerinin Sudan'a gelmesini teşvik etmek,
4. Modern üretim ve pazarlama tekniklerini uygulamaktır.

Al Geili Serbest Bölgesi

Hartumun 60 km kuzeyinde, 20 km²'lik bir alanda kurulmuştur. Kuruluş amacı ve avantajı:

1. Ana petrol rafinerisine yakın olmak,
2. Hartum'daki iş ve sanayi çevrelerine yakın olmak,
3. Hava kara demir yolu ulaştırmasına ve Sudan'ı çevreleyen diğer Afrika ülkelerine yakın olmak olarak tanımlanmaktadır.

Serbest Bölgelerin Yatırımcıya Sağladığı Avantajlar:

Serbest bölgelerdeki sınai, ticari ve hizmet yatırımları aşağıdaki avantajlardan yararlanmaktadır:

- 15 yıllık bir süre boyunca kazanç vergisinden muaf olması,
- Serbest Bölge içinde çalışan yabancı ülke vatandaşlarının maaşlarının gelir vergi ve harçlarından muaf olması,
- Serbest Bölge'ye ithal edilen ya da yurt dışına ihraç edilen ürünlerin her türlü gümrük vergisinden muaf olması,
- Serbest Bölge içerisindeki gayrimenkul inşasının her türlü vergi ve harçtan muaf olması,
- Yatırılan sermaye ile elde edilen karlar, serbest bölgede faaliyette bulunma iznine sahip herhangi bir banka aracılığıyla Sudan'dan yurt dışına transfer edilebilmesi,
- Serbest Bölge'ye yapılan yatırımların dondurulamaz ya da el konulamaz olması,
- Serbest Bölge'ye yatırım yapan firma arazisini kiralama ve üzerine anlaşılan koşullar doğrultusunda bina inşa etme hakkına sahip olması,
- Serbest Bölge'den başka ülkeye gidecek malların gümrük görevlilerinin gözetimi doğrultusunda depolanabilir olması,
- Serbest Bölge'de üretilen malların, kullanılan materyale bağlı olarak Sudan Serbest Bölgeler Şirketi'nin atadığı Komitenin biçeceği fiyat doğrultusunda, gümrük vergisinden muaf olması.

Müteahhitlik

Türk müteahhitleri Sudan'da bugüne kadar 2.24 milyar dolar değerinde 64 projeye imza atmıştır.

Sudan, yatırımcılara birçok kolaylık sağlamakta ve on yıla varan vergi muafiyetleri sunmaktadır.

Sudan'da bir çok sektörde yerleşik ve iş yapan Türk firmaları faaliyet göstermektedir. Bunlar; müteahhitlik, dekorasyon, mobilya, su sondajları, kapı, pencere, PVC ve inşaat malzemeleridir.

Ülkemiz açısından Sudan, gerek liman imkanları ve gelişme potansiyeli ile Doğu Afrika ülkelerine bir giriş kapısı konumundadır. Doğu ve Güney Afrika Ülkeleri Ortak Pazarı COMESA (Common Market for Eastern and Southern Africa) üyesi ülkelere (Angola, Burundi, Komoros, Eritre, Etyopya, Kenya, Lesotho, Madagaskar, Malavi, Mauritius, Mozambik, Namibya, Ruanda, Sudan, Swaziland, Tanzania, Uganda, Zaire, Zambiya, Zimbabwe) girişte Sudan'ın üs ülke olarak kullanılması fayda sağlayacaktır. Bu üye ülkeler arasındaki mevcut gümrük muafiyetleri de Sudan'da yatırım yapan ya da yapacak olan yabancı şirketlere büyük imkanlar sunmaktadır.

Sudan müteahhitlik pazarı ülkemiz açısından önemli bir potansiyel pazar niteliğindedir. Bugüne kadar Sudan'da gerçekleştirilen projelerin toplam bedeli 1,9 milyar dolardır. Türk müteahhitlik firmaları Sudan köprü, altyapı, yol, bina projeleri gerçekleştirmiştir. Özellikle 1999 yılından itibaren petrol çıkarılmaya ve ihraç edilmeye başlanması ile Sudan Hükümetince son derece zayıf olan altyapının güçlendirilmesine yönelik çalışmalar başlatılmıştır. Bu kapsamda ülkede başta yol, köprü, konut, baraj, elektrifikasyon projeleri olmak üzere, bir çok proje mevcuttur.

Sudan'da elma, armut, üzüm, kayısı, erik, yeni dünya, şeftali, kiraz, vişne, incir, kestane gibi ülkemizde bolca yetişen meyveler yetişmemektedir. Ayrıca, ülkede seracılık henüz yeterince bilinmemektedir. Üreticilerin seracılıkla ilgili olarak Ürdün ve Suudi Arabistanlı işletmecilerle temasları bulunmaktadır. Seracılık ve modern tarım uygulamalarında kullanılan alet, makina ve ekipmanlar konusunda

ülkemizin de ihracat şansı bulunmaktadır. Ayrıca, Sudan'da kuru üzüm, kuru incir, kuru kayısı, kayısı pestili gibi ürünlerin tüketimi özellikle Ramazan ayında artmaktadır.

Sudan'da sondajla su çıkarma işine ihtiyaç vardır. Ülkede 3000 civarında su kuyusu açılması planlanmakta olduğundan sondaj makine ve ekipmanına ihtiyaç duyulmaktadır.

Sudan'da tekstil fabrikalarının çok azı faaliyettedir. Bunun başlıca nedenleri eski makinelerin kullanılması, yedek parça sorunu, verimsizlik, kalitenin çok düşük olması ve elektrik kısıntıdır. Türkiye'den Sudan'a tekstil makineleri ihraç edilebilir.

Benzer şekilde, cam sektöründe cam üretimi yapan birçok küçük işletme olup, bu tesislerdeki makine ve ekipmanın eski olması nedeniyle üretilen cam ürünlerinin kalitesi de çok düşüktür.

Kimya sanayiinde boya, sabun, plastik, lastik, gübre, haşere ilaçları, sülfür ve parfüm üretimi yapılmaktadır.

Gıda sanayiinde modern bir üretim tesisi bulunmamaktadır.

Ülkede modern mezbaha, et ve süt işleme tesislerine ihtiyaç vardır. Diğer taraftan, ziraat makinelerine, traktörlere, pulluk, mibzer ve sulama tesislerine ihtiyaç duyulmaktadır.

Sudan'da canlı hayvan kaynakları oldukça boldur. Türkiye'deki deri sanayimizin ham deri ve kösele ihtiyacını karşılamak için Sudan'daki böylesi bir kaynağı değerlendirmesi bu sektörümüz için üretim maliyetlerini düşürücü bir unsur olacaktır.

Sudan'da bulunan karayolları ve demiryolları ağı oldukça zayıftır. Bu durum yeni kara ve demiryollarının inşa edilmesi ve gerekli ekipmanların ve bu yollarda gidecek orta ve ağır vasıtaların ve yan sanayisinin ithalini gündeme getirmektedir.

Türkiye ile Ekonomik ve Ticari İlişkiler

Türkiye'nin Sudan'a ihracatı genel olarak artış eğilimindedir. En büyük artış %38 ile 2014 yılında görülmüş ve ihracat ilk defa 400 milyon dolar barajını aşarak 425 milyon dolara ulaşmıştır. 2016 yılında ise sınırlı bir artışla 462 milyon dolar civarında gerçekleşmiştir.

Sudan'dan gerçekleştirilen ithalat ise dalgalı bir seyir izlemektedir. Miktar bakımından da oldukça düşük düzeydedir. En büyük artış 2016 yılında görülmüş ve ithalat iki katını aşarak 50 milyon dolar sınırına yaklaşmıştır.

İki ülke arasındaki dış ticaret hacmi 2016 yılında ilk defa 500 milyon dolar sınırını aşmıştır. Dış ticaret dengesi ise Türkiye'nin lehine devam etmektedir.

Türkiye – Sudan Dış Ticareti (1.000 dolar)

Yıl	İhracat	İthalat	Denge	Hacim
2012	279.612	11.171	268.440	290.783
2013	268.662	26.330	242.332	294.992
2014	307.872	12.150	295.722	320.022
2015	424.55	24.607	399.948	449.162
2016	461.767	49.636	412.131	511.403

Kaynak: TÜİK

Türkiye ile İkili Ticaret

Türkiye Sudan'a en çok buğday unu, kuru baklagiller, mayalar, elektrik transformatörleri, traktör, enzimler, elektrik kontrol ve dağıtım tabloları; toprağı hazırlama, işleme, ekme makinaları, çikolatalı ve kakaolu mamuller, alüminyum tel ve kablo, demir-çelikten gaz veya sıvı halde gazlar için kaplar, elektrik akümülatörleri, torba ve çuval, ayçiçeğı tohumu, oto yan sanayi ürünleri, römorklar; tohum, hububat işleme tarım makinaları, kağıt ve karton ambalaj, demir-çelik inşaat ve aksamı ihraç etmektedir.

Türkiye Sudan'dan en çok susam, pamuk, altın, şeker ekstraksiyonu veya rafinajından elde edilen melaslar ve ayçiçeğı tohumu ithal etmektedir.

Türkiye'den Sudan'a ihracatı artırmanın önündeki en büyük engel gümrük vergisi oranlarının yüksek olmasıdır. Türk girişimcilerinin, Türkiye'den ihraç etmek yerine bizzat Sudanda yatırım yaparak bu ülkede üretime başladıkları görülmektedir. Türk firmaları müteahhitlik, dekorasyon, mobilya, su sondajları, çelik kapı, pencere, prefabrik yapı elemanları, PVC, çimento ve demir gibi inşaat malzemeleri üretiminde faaliyet göstermektedir.

Türkiye'nin Sudan'a İhracatında Başlıca Ürünler (1000\$)

GTİP	Ürün	2014	2015	2016
	TOPLAM	307.872	424.555	461.767
1101	Buğday unu/mahlut unu	35.171	148.543	165.940
0713	Kuru baklagiller (kabuksuz)	43.434	38.060	45.906
8504	Elektrik transformatörleri	1.138	1.893	23.273
2102	Mayalar	20.859	25.629	18.870
8701	Traktörler	4.573	9.953	7.897

Kaynak: Trade Map

Türkiye'nin Sudan'dan İthalatında Başlıca Ürünler (1000\$)

GTİP	Ürün	2014	2015	2016
	TOPLAM	5.762	19.597	23.971
1207	Diğer yağlı tohumlar ve meyveler	17.268	5.762	19.597
5201	Pamuk (karde edilmemiş veya penyelenmemiş)	401	92	2.269
7108	Altın (platin kaplamalı altın dahil)	2.741	3.341	1.151
1703	Şeker ekstraksiyonu	31	464	407
1206	Ayçiçeği Tohumu	1.232	755	309

Kaynak: Trade Map

Faydalı Bilgiler

Türkiye-Sudan İş Konseyi

Kuruluş Yılı: 2008

Türk Tarafı Başkanı: Mehmet Ali Korkmaz

Firma / Unvan: İttifak Holding / Yönetim Kurulu Başkanı

Karşı Kanat: Sudanlı İş Adamları Ve İş Verenler Federasyonu Başkanı

Karşı Kanat Başkanı: Soud Mamoun Albrair

Web Adresi: www.sudanbiz.org

Yürütme Kurulu Üyeleri

Kişi Adı	Kişi Soyadı	Firma	Firma Unvanı	Konsey Unvanı
Mehmet Ali	Korkmaz	İttifak Holding A.Ş.	Yönetim Kurulu Başkanı	İş Konseyi Başkanı
Aytaç Muhittin	Dinçer	Dinçsa İlaç San. ve Tic. A.Ş.	Yönetim Kurulu Başkanı	İş Konseyi Başkan Yardımcısı
Ersin	Eren	Erenler İnternet İletişim İnş. Mak. San. ve Tic. A.Ş.	Yön. Kur. Bşk. & Gen. Müd.	İş Konseyi Başkan Yardımcısı
Bilgehan	Güntekin	Bilsu Sağlık Hizmetleri Tic. ve Ltd. Şti.	Firma Sahibi	İş Konseyi YK Üyesi
Abdullah	Eriş	Erişler Gıda Sanayi ve Ticaret A.Ş.	Yönetim Kurulu Üyesi	İş Konseyi YK Üyesi
Mahmut	Önügören	Rtl İnşaat Turizm Sanayi ve Ticaret Ltd. Şti.	Firma Ortağı	İş Konseyi YK Üyesi
Can Hakan	Karaca	Cantek Soğutma Makinaları Sanayi ve Ticaret Ltd. Şti.	Yönetim Kurulu Başkanı	İş Konseyi YK Üyesi
Mustafa Cihad	Arslan	Aslan Yapı ve Ticaret Ltd. Şti.	Genel Müdür	İş Konseyi YK Üyesi
Deniz	Türkkan	Dvk İnşaat Tur. Müh. San. İç ve Dış Tic. A.Ş.	Yönetim Kurulu Başkanı	İş Konseyi YK Üyesi
Gürsel	Aral	Atlantis Mühendislik Golf Peyzaj Tarımsal Sul. Sis. İnş. Taah. San. ve Tic. A.Ş.	Genel Müdür	İş Konseyi YK Üyesi (Genişletilmiş)
Orhan	Özyurt	Özyurt Madencilik İnşaat San. ve Tic. A.Ş.	Yönetim Kurulu Başkanı	İş Konseyi YK Üyesi (Genişletilmiş)

İş Konseyi Çalışan Bilgileri

Barış Çuvalcı, Afrika Bölge Koordinatörü, 0212 339 50 32

Evren Doğan, İş Konseyi Koordinatörü, 0212 339 50 51

İrem Develioğlu, İş Konseyi Koordinatör Yardımcısı, 0212 339 50 70

Saadet Gülmez, İş Konseyi Koordinatör Yardımcısı, 0212 339 50 61

E-posta: africa@deik.org.tr

İletişim

T.C. Hartum Büyükelçiliği
Büyükelçi İrfan Neziroğlu

Adres: House No: 21, Block No: 84, Baladia Str. P.O.Box: 771 East Khartoum-Sudan

Tel: +249-183-794-215 / 216

Faks: +249-183-794-218

E-mail: embassy.khartoum@mfa.gov.tr

T.C. Hartum Ticaret Müşavirliği

Adres: Farah Abdelmageeed Farah Building,

Alnus Street, Elriyadh Square 18, No:9, Khartoum-Sudan

Tel: +249-183-227-001

Fax: +249-183-245-177

E-mail: hartum@ekonomi.gov.tr

Sudan Cumhuriyeti Ankara Büyükelçiliği

Büyükelçi Yousif Ahmed El Tayeb El Kordofani

Adres: Mahatma Gandhi Cad., No:48, GOP, Çankaya, Ankara

Tel: 0312-446-63-27 / 0312-446-63-28

Fax: 0312-446-85-06

E-mail: ankara@mfa.gov.sd

Sudan Cumhuriyeti İstanbul Başkonsolosluğu

Başkonsolos Emad Mirghani Abdelhamid Altohamy

Adres: Menekşeli Sok. No:16 1.Levent / İstanbul

Tel: 0212-281-74-41 / 42

Fax: 0212-269-09-63

E-mail: sud.istanbul@gmail.com